

**การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล
ตำบลหนองแขม อำเภอฟรหมพืรรม จัังหวดัพืษณุโลก**
**The Public Participation Towards Waste Separation of
Khlong Tan Village, Nong Khaem Sub-district, Phrom Phiram District,
Phitsanulok Province**

สรุข สันทุกุล¹ อีรพร เกตุไต้² นริสรภ ปัตสุวรณ³ อารีรัตน์ มั่นอินทร⁴

จุฑาธิป ประดิพัทธ์นฤมล⁵

Sarut Sundhacul, Theeraphorn Kerdtoe, Narisara Patsuwana, Areerat Man-in,
Chuthatip Pradiphatnaruemol.

บทคัดย่อ (Abstract)

การศึกษาวิจัยเรื่องนีว้ตฤประสงค 1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคณในชุมชน 2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอฟรหมพืรรม จัังหวดัพืษณุโลก เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 315 คณ ได้จากการกำหนดขนาดด้วยตารางสำเร็จของ Taro Yamane หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา หาจำนวนค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญเป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51-60 ปี ประกอบ

Received: 2021-05-08 **Revised:** 2021-07-22 **Accepted:** 2021-07-23

¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. Bachelor of Public Administration, College of Local Management and Development, Phibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: Narisara27085@gmail.com

² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. Bachelor of Public Administration, College of Local Management and Development, Phibulsongkram Rajabhat University. e-mail: Narisara27085@gmail.com

³ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. Bachelor of Public Administration, College of Local Management and Development, Phibulsongkram Rajabhat University. e-mail: Narisara27085@gmail.com

⁴ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. Bachelor of Public Administration, College of Local Management and Development, Phibulsongkram Rajabhat University. e-mail: Narisara27085@gmail.com

⁵ อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม. Lecturer of the Bachelor of Public Administration Program, College of Local Management and Development, Phibulsongkram Rajabhat University. e-mail: chuthatip291@gmail.com

อาชีพเกษตรกรรม สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปี สถานภาพสมรส การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ทั้ง 5 ด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนร่วมมาก คือ ด้านการได้รับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.19 S.D. = 0.83) รองลงมาด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.54 S.D. = 0.70) ด้านความรู้ ($\bar{X}$ = 4.52 S.D. = 0.68) ด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 3.85 S.D. = 0.97) และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X}$ = 3.48 S.D. = 1.12) ตามลำดับ

คำสำคัญ (Keywords): การมีส่วนร่วมของชุมชน; การคัดแยกขยะของประชาชน; บ้านคลองตาล

Abstract

The researchers have conducted this research with the objectives in 1) studying the community participation and 2) studying guidelines in the development for community participation of Ban Khlong Tan Community, Nong Khaem Sub-district, Phrom Phiram District, Phitsanulok Province. This research is a quantitative research by having questionnaire distribution for data collection. There are 315 samplings which the size of samplings is set by Taro Yamane's instant table. After that, the data is taken for statistic descriptive analysis in order to find mean, and standard deviation. The research result demonstrates that most questionnaire respondents are female who are in the age between 51–60 years old. They are agriculturists whose highest education level is primary school level. They have been living in the community for more than 20 years and their marital status is married. If we consider the 5 aspects of waste separation, it shows that the aspect of benefit receiver is the aspect that questionnaire respondents have participated the very (= 4.19 S.D. = 0.83). Next are the aspect of practice (= 4.54 S.D. = 0.70), the aspect of knowledge (= 4.52 S.D. = 0.68), the aspect of decision making (= 3.85 S.D. = 0.97), and the aspect of evaluation that has the least participation (= 3.48 S.D. = 1.12), chronologically.

Keywords: Public participation; Public waste separation; Khlong Tan Village,

บทนำ (Introduction)

ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่สำคัญที่เกิดจากการกระทำโดยมนุษย์ทั้งในเรื่องของการทิ้งขยะหรือเศษอาหารที่บริโภคแล้ว ขยะมูลฝอยเหล่านี้จึงเกิดการทับถมกันเพิ่มมากขึ้น ปัญหาขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่มีมาอย่างยาวนานในประเทศไทย ปัจจุบันขยะมูลฝอยนับวันยังมีปัญหาแนวโน้มน้ำความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งมาจากสาเหตุการเพิ่มมากขึ้นของจำนวนประชากร การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในปัจจุบันสิ่งอำนวยความสะดวกของมนุษย์มีความทันสมัยมากขึ้นลักษณะในการใช้ชีวิตประจำวันจึงเปลี่ยนแปลงไปจึงก่อให้เกิดปริมาณของเหลือทิ้ง

ในการใช้แล้วเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตเมืองใหญ่และเขตชุมชนใหญ่จะเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญและวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ปัญหาขยะมูลฝอยจึงเป็นต้นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น มลพิษ ทางอากาศ มลพิษทางน้ำ การส่งกลิ่นเหม็น จึงส่งผลเสียต่อสุขภาพของประชากรเป็นแหล่งพาหะนำโรคทางเดินหายใจ การส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี เป็นต้น นอกจากนี้การดำเนินการจัดการส่วนใหญ่ที่ผ่านมาของขยะมูลฝอยไม่ได้คำนึงถึงการเตรียมพร้อมให้การบริหารจัดการในระยะยาว เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีจำนวนไม่เพียงพอการจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางมีจำกัดและไม่ต่อเนื่อง มีการต่อต้านจากประชาชนในบริเวณรอบพื้นที่ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการกำจัดขยะมูลฝอย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : 2562)

ในปัจจุบัน จังหวัดพิษณุโลกมีปัญหาที่เกิดขึ้นมาจากขยะมากมาย เช่น ขาดการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ การไม่ใส่ใจในการคัดแยกขยะ อันเป็นสาเหตุสำคัญให้เกิดขยะเน่าเหม็น น้ำเน่าเสีย เพราะยิ่งนานเข้าขยะก็มากขึ้นเกิดเป็นปัญหาของสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเป็นเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาหน่วยงานต่าง ๆ พยายามช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอยแต่ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจต่อผลกระทบที่จะตามมา ส่งผลให้บางพื้นที่อาจจะเกิดปัญหาขยะมูลฝอยที่มากเกินไป ทำให้ประชาชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้รับผลกระทบเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ และโรคจากการติดเชื้อ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในจังหวัดพิษณุโลกมีถนนขนาดเล็กที่มากกว่า 300 เส้น ที่รถเก็บขยะไม่สามารถเข้าถึงบ้านเรือน จึงทำให้มีขยะในชุมชนเพิ่มจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในบางพื้นที่ที่รถเก็บขยะเข้าไปไม่ถึงจึงใช้วิธีเผาขยะในบ้านจำนวนมาก โดยไม่มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภท ทำให้ขยะบางประเภทเมื่อเกิดการเผาไหม้มีควันดำหรือมลพิษทางอากาศที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม (กองวิชาการและแผนงานจังหวัดพิษณุโลก : 2558) หากจะเกิดการพัฒนาโดยเน้นความมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะให้บรรลุผลสำเร็จจะหวังพึ่งแต่รัฐบาลฝ่ายเดียวไม่ได้ จำเป็นต้องได้รับการร่วมมือจากภาคประชาชนที่จะช่วยแบ่งเบาภาระขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกให้น้อยลง โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเป็นผู้ดำเนินการในการจัดโครงการในการคัดแยกขยะและช่องทางหนึ่งนั้นถือว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของประชาชนในชุมชนที่จะร่วมมือกันเพื่อช่วยบริหารจัดการขยะและพัฒนาชุมชนของตนเองดังเช่นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ ไมรอน ไวเนอร์ (Myron Weiner) ได้ให้ความหมายเอาไว้ (ศิลปะวิชัย น้อยสมมิตร และ โชติการ แก่นธินา : 2562)

สภาพปัญหาในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก มีปัญหาในด้านความร่วมมือของคนในชุมชนในการคัดแยกขยะ โดยคนในชุมชนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยโดยการนำขยะมูลฝอยชนิดต่าง ๆ โดยไม่มีการคัดแยกและนำขยะชนิดต่าง ๆ นำไปกำจัดโดยการเผา และนำไปทิ้งตามพื้นที่สาธารณะหรือพื้นที่กลางแจ้ง วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยลักษณะนี้ จึงก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศเพิ่มมากขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบทางเดินหายใจและสุขภาพตามมา ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขมจึงได้จัดโครงการคัดแยกขยะมูลฝอย

ขึ้นเพื่อแก้ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน ทั้งนี้ประชาชนแต่ละครัวเรือนได้เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขมทั้งหมด 235 ครัวเรือน และประชาชนแต่ละครัวเรือนที่ไม่เข้าร่วมโครงการจำนวนทั้งหมด 251 ครัวเรือน จากทั้งหมด 486 ครัวเรือน และจากการตรวจสอบสังเกตในพื้นที่ชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอรพพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การกำจัดขยะของคนในชุมชนใช้วิธีการกำจัดขยะมูลฝอยด้วยการเผาและนำไปทิ้งตามพื้นที่กร้างและพื้นที่กลางแจ้งเป็นปัญหาที่พบและไม่สามารถบริหารจัดการได้ทำให้เกิดปัญหานั้นๆ ตามมาอย่างต่อเนื่อง (ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขม ,2563)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการคัดแยกขยะชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอรพพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก เพื่อพัฒนาความร่วมมือและหาแนวทางในการคัดแยกขยะที่เหมาะสมและการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้อง เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการลดปริมาณขยะมูลฝอยของมูลฝอยของชุมชนที่ไม่ทำให้ ขยะมูลฝอยมีมลพิษต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อมและลดภาวะโลกร้อน ประชาชนในชุมชนได้รับความรู้ในการคัดแยกขยะตามหลักการที่ถูกต้อง ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมากขึ้น และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอรพพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน บ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอรพพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอรพพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยออกแบบการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยกลุ่มเป้าหมายคือประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอรพพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการคัดแยกขยะ

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาการคัดแยกขยะ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภอรพพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 315 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) จะใช้ในการให้คนในชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaires) และส่วนของแบบสอบถามนั้นส่วนใหญ่จะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-Ended Questions) โดย

เป็นคำถามที่มุ่งให้ผู้ตอบเลือกตอบตัวเลือกที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีแบบให้เลือกตอบคำตอบเดียว และเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้แสดงความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะ ซึ่งแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ที่ชุมชน เป็นคำถามปลายเปิดแบบมีตัวเลือกให้ตอบ

ส่วนที่ 2 สอบถามระดับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของคนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เป็นการวัดระดับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของคนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 3 เป็นลักษณะคำถามปลายเปิด เพื่อให้คนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของตนเองได้อย่างอิสระ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 คณะผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้นำชุมชนบ้านคลองตาล เพื่อขอศึกษาและขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้กับคนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

4.2 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการแจกแบบสอบถามให้กับคนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

4.3 รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้ ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และนำไปวิเคราะห์ สรุปผล เขียนรายงานผลการวิจัยต่อไป

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดค่าสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยให้ทราบถึงคุณลักษณะของกลุ่มต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาในตัวแปรโดยการหาสถิติเบื้องต้น เช่น การหาจำนวนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยเมื่อทราบค่าสถิติแล้วผู้วิจัยจะนำไปสรุปผลในรูปแบบของตารางแสดงข้อมูลประกอบคำบรรยาย ซึ่งในงานวิจัยนี้จะทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถาม 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ที่ชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของคนในชุมชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแขม อำเภพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

6. ผลการวิจัย (Research Results)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51-60 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมสำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปี สถานภาพสมรส

สรุปผลการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอมหาราช จังหวัดพิจิตร โดยมี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 ตัวอย่าง โดยภาพรวมของการการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาลอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์ของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะทำให้มีวินัยในตนเอง ด้านการปฏิบัติการของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการทิ้งขยะตรงจุดที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรมจัดเตรียมไว้ให้ในชุมชน ด้านความรู้ของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการนำความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมาแปลงมูลค่าให้เป็นเงิน ด้านการตัดสินใจของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ และด้านการประเมินผลของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพอใจกับผลการจัดการขยะในชุมชน การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอมหาราช จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 5 ด้าน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอมหาราช จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรับผลประโยชน์ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.56 S.D. = 0.66) รองลงมาด้านการปฏิบัติการของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.54 S.D. = 0.70) ด้านความรู้ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.52 S.D. = 0.68) ด้านการตัดสินใจของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.85 S.D. = 0.96) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินผลของประชาชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.48 S.D. = 1.11)

การมีส่วนร่วมของประชาชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนด้านความรู้	4.52	0.68	มากที่สุด
2.การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนด้านการตัดสินใจ	3.85	0.96	มาก
3.การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนด้านการปฏิบัติการ	4.54	0.70	มากที่สุด

4.การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนด้านการรับผลประโยชน์	4.56	0.66	มากที่สุด
5.การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนด้านการประเมินผล	3.48	1.11	มาก
รวม	4.19	0.82	มาก

6.1 ด้านการได้รับผลประโยชน์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอรามพิราม จังหวัดพิษณุโลก ด้านการได้รับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = 0.66) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การคัดแยกขยะทำให้ท่านมีวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.70$ S.D. = 0.59) รองลงมาการคัดแยกขยะทำให้ชุมชนของท่านสะอาด ระเบียบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.68$ S.D. = 0.55) การคัดแยกขยะทำให้ท่านลดการเผาขยะลงและลดมลพิษในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.63$ S.D. = 0.63) การคัดแยกขยะจำพวกขวดทำให้ท่านมีรายได้จากการขายขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.57$ S.D. = 0.67) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มูลฝอยอินทรีย์ในครัวเรือนของท่านนำมาทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.86)

6.2 ด้านการปฏิบัติการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอรามพิราม จังหวัดพิษณุโลก ด้านการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.54$ S.D. = 0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านได้ทิ้งขยะตรงจุดที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรมจัดเตรียมไว้ให้ในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.78$ S.D. = 0.52) รองลงมาท่านมีส่วนร่วมในการจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแรมในการจัดเก็บขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.76$ S.D. = 0.61) ท่านจัดเตรียมถังหรือถุงขยะเพื่อทิ้งขยะแยกประเภท มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.62$ S.D. = 0.65) ท่านคัดแยกขยะก่อนทิ้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.59$ S.D. = 0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านนำขยะที่มีประโยชน์มาใช้ซ้ำในบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 3.97$ S.D. = 0.99)

6.3 ด้านความรู้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอรามพิราม จังหวัดพิษณุโลก ด้านความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.52$ S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมาแปลงมูลค่าให้เป็นเงิน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.63$ S.D. = 0.67) รองลงมาท่านสามารถจำแนกประเภทของขยะได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.60$

S.D. = 0.62) ท่านมีความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.59 S.D. = 0.65) ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการนำเศษอาหารที่เหลือมาใช้ให้เกิดประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.43 S.D. = 0.77) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์สีตามประเภทของถังขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.37 S.D. = 0.69)

6.4 ด้านการตัดสินใจ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอรพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ด้านการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.85 S.D. = 0.96) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.52 S.D. = 0.75) รองลงมาท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานในการจัดการขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.73 S.D. = 1.03) ท่านสังเกตพฤติกรรมคัดแยกขยะของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.69 S.D. = 0.97) ท่านได้เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังปัญหาขยะของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.68 S.D. = 1.02) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดการขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.65 S.D. = 1.09)

6.5 ด้านการประเมินผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอรพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก ด้านการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.48 S.D. = 1.11) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านพอใจกับผลการจัดการขยะในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.48 S.D. = 0.75) รองลงมาทำเกณฑ์ประเมินผลการคัดแยกขยะในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.29 S.D. = 1.26) ตรวจสอบติดตามผลการคัดแยกขยะในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.22 S.D. = 1.23) ประเมินผลการคัดแยกขยะในชุมชนของท่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.22 S.D. = 1.22) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้ทราบผลการประเมินการคัดแยกขยะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 3.17 S.D. = 1.12)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแรม อำเภอรพรมพิราม จังหวัดพิษณุโลก มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะในบ้านคลองตาล ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 51-60 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลามากกว่า 20 ปี สถานภาพสมรส โดยพิจารณาจากข้อมูลพื้นฐานที่ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ใน

ชุมชน สถานภาพ ทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในแต่ละด้านโดยใช้ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. ด้านการรับผลประโยชน์ ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการคัดแยกขยะของประชาชนทำให้ชุมชนสะอาด ไร้ขยะ น่ายินดี ลดการเผาขยะลง และลดมลพิษทางอากาศ เมื่อประชาชนทำการคัดแยกขยะเสร็จสิ้น สามารถนำขยะที่เป็นมูลฝอย อินทรีย์ในครัวเรือนนำมาทำปุ๋ยหมักหรือน้ำหมักชีวภาพ สามารถนำขยะจำพวกขวดไปขายทำให้มี รายได้เพิ่มขึ้น และการคัดแยกขยะทำให้ประชาชนทุกคนมีวินัยในตนเอง ซึ่งผลการวิจัยทำให้ทราบ ผลว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์จากการคัดแยกขยะในพื้นที่บ้านคลองตาลอยู่ใน ระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ทัศน และ โชติ บดีรัฐ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก พบว่ามีการใช้ทฤษฎีและกรอบแนวคิดคล้ายกัน แต่มีความแตกต่างกันเพราะมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

2. ด้านการปฏิบัติการ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ประชาชนได้เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขม ประชาชนได้ทิ้งขยะตรงจุดที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขมจัดเตรียมไว้ให้ในชุมชน ประชาชน มีส่วนร่วมในการจ่ายค่าธรรมเนียมให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขมในการจัดเก็บขยะ และ ประชาชนคัดแยกขยะก่อนทิ้ง จัดเตรียมถังหรือถุงขยะเพื่อทิ้งขยะแยกประเภท ผลการวิจัยทำให้ ทราบผลว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการจากการคัดแยกขยะในพื้นที่บ้านคลองตาลอยู่ใน ระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐพล ศรีธรรมมา และ เกวลิณ ศิลพิพัฒน์ (2559) ได้ ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนและประสิทธิภาพการจัดการขยะของเทศบาลตำบล เขาพระงาม อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่ามีสังเกตร่วมกันและมีการวิเคราะห์ที่คล้ายกัน

3. ด้านความรู้ ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านความรู้อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากประชาชน มีความรู้ในการนำขยะมาแปลงมูลค่าให้เป็นเงิน จำแนกประเภทของขยะได้อย่างถูกต้อง มีความรู้ เกี่ยวกับวิธีการจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ มีความรู้เกี่ยวกับการนำเศษอาหารที่เหลือมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ และมีความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์สีตามประเภทของถังขยะ ผลการวิจัยทำให้ทราบผลว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านความรู้จากการคัดแยกขยะในพื้นที่บ้านคลองตาลอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์ และ อาภากร มินวงษ์ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลพลับพลา อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี พบว่ามีแบบสอบถามในด้านความรู้ที่คล้ายคลึงกัน

4. ด้านการตัดสินใจ ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจาก ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานในการจัดการขยะ สังเกตพฤติกรรมคัดแยก ขยะของคนในชุมชน เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังปัญหาขยะของชุมชนและมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นในการจัดการขยะ ผลการวิจัยทำให้ทราบผลว่าประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัสรินณ์ พันธุ์แน่น (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมี

ส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดการขยะบ้านมั่นคงชุมชนบางบัว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร พบว่าประชาชนพึงพอใจในการคัดแยกขยะในชุมชนที่คล้ายคลึงกัน

5. ด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนได้มีความพอใจกับผลการจัดการขยะในชุมชน ทำเกณฑ์ประเมินผลการคัดแยกขยะในชุมชน ตรวจสอบติดตามผลการคัดแยกขยะในชุมชน ประเมินผลการคัดแยกขยะในชุมชนและทราบผลการประเมินการคัดแยกขยะในชุมชน ผลการทำวิจัยทำให้ทราบผลว่าประชาชนมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหานิพนธ์ ปรีบุญณโณ (เชียงใหม่) (2562) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชุมชนตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่ามีการทำแบบสอบถามด้านการประเมินผลที่สอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนบ้านคลองตาล ตำบลหนองแถม อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 หน่วยงานท้องถิ่นควรจัดเวทีประชาคมหมู่บ้านในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ความรู้หรือหาข้อสรุปการจัดการขยะ

1.2 หน่วยงานท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการการคัดแยกขยะมูลฝอยของตำบล เพื่อลดปัญหาการเผาขยะให้น้อยลง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 หน่วยงานท้องถิ่นควรทำแบบประเมินผลโครงการการคัดแยกขยะมูลฝอยและแจ้งผลการประเมินให้ประชาชนได้รับทราบ

เอกสารอ้างอิง (References)

- ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุบลรัตน์ และอาภากร มินวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลพลับพลา อำเภอมะนัง จังหวัดจันทบุรี. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- พรทิพย์ อนุตรพงศ์ และลำพอง บุญเย็น. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ จังหวัดนครสวรรค์. ม.ป.ท.
- พระมหานิพนธ์ ปรีบุญณโณ. (2562). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะของชุมชนตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารจัดการคณะสงฆ์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- พัชรินทร์ พันธุ์แน่น. (2558). การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดการขยะบ้าน

มนั้คงชุมชนบางบัว เขตบางเขนกรุงเทพมหานคร. สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมภาควิชา
ศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกริก
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแขม. (2562). *สภาพทางสังคม*. สืบค้น 1 กันยายน 2563, จาก
<http://www.nongkham-plk.go.th/home>.

